

Tijdelijk keuzeprocess met ouders en leerlingen

Bij het kiezen van een studierichting en een school komt heel wat kijken. Gelukkig staat niemand er alleen voor. Als leerkracht ben jij de professional die het geheel coördineert en zowel leerlingen als ouders erbij betreft. Jij vervult als leerkracht een coachende rol en kunt vertrouwen op de ondersteuning van het CLB en je collega's van de 3de graad.

Twee jaar voor de overgang naar het secundair bespreek je met ouders wat er allemaal staat te gebeuren. Zo krijgen zij inzicht in het proces dat er aan een studie – en schoolkeuze vooraf gaat. Want een keuze maak je niet op één moment. De talenten van het kind en het brede aanbod aan studierichtingen leren kennen, de link maken tussen talenten en studierichtingen, inzicht krijgen in de structuur van het secundair onderwijs, de scholen leren kennen, erover in gesprek gaan met alle betrokkenen, het vraagt allemaal tijd. Daarnaast vinden de opendeurdagen doorgaans maar plaats na de inschrijvingsmomenten. Sommige scholen lopen snel vol en ook de timing van de centrale aanmeldingsprocedures vragen een goed geïnformeerde keuze tegen februari-maart. Voor sommige ouders is dit een evidentie maar niet iedereen is even goed op de hoogte. Daarom is het belangrijk om ouders vanaf het 5de leerjaar al mee te nemen in het proces. Door tijdig te starten met je oriëntering hou je de vroege beslissers aan boord en kan je de meer afwachtende, minder geïnformeerde ouders beter ondersteunen, zodat ook zij tijdig en gericht scholen kunnen gaan bezoeken en goed geïnformeerd aan de start verschijnen

Ouders hebben verschillende noden en verwachtingen maar weten niet altijd welke ondersteuning ze van de school mogen verwachten. Niet alle ouders zijn even goed op de hoogte van wat er in de klas gebeurt rond studie- en schoolkeuze en weten welke rol zij als ouder kunnen opnemen in het hele proces. Heb jij als leerkracht voldoende zicht op het keuzeprocess van ouders? Weet je wat ze van jou verwachten? Je kan met ouders hierover in gesprek gaan op verschillende momenten. Bijvoorbeeld: het 1ste infomoment in september, een individueel oudercontact, klasdeurcontact ...

Ouders hechten ook veel belang aan informatie van mensen die ervaring hebben met het secundair. Ouders kunnen veel van elkaar leren maar informatie-uitwisseling blijkt doorgaans beperkt tot gesloten ouderkliekjes. Als leerkracht heb je de sleutel in handen om de uitwisseling tussen ouders te faciliteren. Dat kan op een interactief infomoment, een klasvergadering ... Wat moet er allemaal gebeuren, wie doet wat en wanneer? Plaats de acties die je onderneemt rond studie – en schoolkeuze op een tijdelijk. Dit maakt het zowel voor jezelf als voor ouders visueel.

De startvoorwaarde die de meeste scholen aangeven om een onderwijsloopbaanbeleid en visie te ontwikkelen, is dat iemand het in handen neemt. Een of meerdere trekkers kunnen het denkproces in gang zetten en houden. Vaak is dit de zorgcoördinator, de directie of één of meerdere leerkrachten van de derde graad. Die staat dan in voor kennisdeling, (na)zorg voor het team en een helikopterperspectief op alles wat gebeurt. Daarbij is er vaak sprake van een olievlekprincipe: een nieuw initiatief start bij één persoon of een kleine groep, andere leerkrachten zien positieve effecten en via kleine stapjes wordt het project uitgebreid naar het hele team.

Zoek bij het installeren van een sterk onderwijsloopbaanbeleid aansluiting bij thema's die al leven op school. Bijvoorbeeld: zittenblijven, differentiëren, STEM, techniek, breed evalueren, muzische vorming, ouderbetrokkenheid, talentenwerking ...

Het werken rond kwaliteiten en interesses kan een echte motor zijn voor meer samenwerking tussen collega's voor de onderwijsloopbaan van leerlingen.

Ga met het hele schoolteam samenzitten en neem de voorbeelden van activiteiten (STAP 1 tot STAP 5) van het keuzeprocess erbij. Zet deze op onderstaande tijdlijn.

Step 1

Start met het invullen van de gekende **contextfactoren** die vastliggen. Dit zijn belangrijke momenten die betrekking hebben op het studie – en schoolkeuzeprocess waar je als basisschool geen vat op hebt.

Bijvoorbeeld:

- ⊙ Data van de inschrijvingsperiode
- ⊙ Opendeurdagen
- ⊙ Onderwijsbeurs
- ⊙ Aanmeldingsperiode
- ⊙ Kinderuniversiteit
- ⊙ Beroepenhuis - ouderdagen
- ⊙ Standaard aanbod van secundaire scholen uit de omgeving: snuffelstages ...
- ⊙ ...

Step 2

- ⊙ Betrekken van collega's en CLB:
  - ⊕ MDO – gesprekken rond studiekeuze
  - ⊕ Zorgoverleg
  - ⊕ Gesprekken met collega's

Stap 3

In de 3de graad start je niet met een blanco blad. Waar staat elke leerling? Welk proces heeft hij/zij tot dan toe doorlopen? Bespreek met je collega's van kleuterschool en de **1ste en 2de graad** wat zij al doen rond onderwijsloopbaanbegeleiding?

Bijvoorbeeld:

- ⊙ Interesses en kwaliteiten in kaart brengen:
  - + Meervoudige intelligentie
  - + (Klas)portfolio
  - + Pluim uitdelen
  - + Trotsdoos, - muur, - deur
  - + Techniekenklas, - dagen, ...
  - + Atelierwerking
  - + ...

- ⊙ In gesprek gaan met het kind over zijn interesses en kwaliteiten:
  - + Kindcontact
  - + Klasgesprek
  - + Messagewall
  - + ...

- ⊙ Keuzes leren maken:
  - + Stellingen over beïnvloedende factoren
  - + Kringgesprek rond keuzes maken
  - + Dilemmaspel
  - + ...

Stap 4

Daarna vul je de tijdlijn aan met het **aanbod** dat je in de **3de graad** als school kan doen. Een aantal dingen hiervan richten zich rechtstreeks naar leerlingen.

Bijvoorbeeld:

- ⊙ Interesses en kwaliteiten in kaart brengen en daarover in gesprek gaan:
  - + Lesactiviteiten met leerlingen in de klas rond talenten
  - + Meervoudige intelligentie
  - + Kindcontact
  - + Ateliers met leerkrachten, ouders en de buurt
  - + ...

- ⊕ Interesse tonen en praten met het kind over studie – en schoolkeuze:
  - ⊕ Babelbox
  - ⊕ Kindcontact
  - ⊕ Klasgesprek
  - ⊕ ...
- ⊕ Keuzes leren maken:
  - ⊕ Denkhoeden
  - ⊕ Argumenten opsommen
  - ⊕ Kringgesprek rond keuzes maken
  - ⊕ Dilemmaspel
  - ⊕ ...
- ⊕ Interesses en kwaliteiten linken aan een studierichting:
  - ⊕ Talentenarchipel
  - ⊕ Kr8cht serious game
  - ⊕ Talentenzoektocht Kies Raak!
  - ⊕ ...
- ⊕ Informatie over een school opzoeken:
  - ⊕ Schoolbezoeken (met voor – en nabespreking)
  - ⊕ Oefeningen op de website van de onderwijsskiezer opzoeken
  - ⊕ Hoe kies ik een school – memory
  - ⊕ Oud- leerlingen
  - ⊕ Stel je ideale school samen
  - ⊕ ...
- ⊕ Horizon op studierichtingen verruimen:
  - ⊕ Studierichtingenquiz
  - ⊕ Bezoek aan het beroepenhuis
  - ⊕ Hoekenwerk over beroepen
  - ⊕ ...
- ⊕ Eigenaarschap leren opnemen:
  - ⊕ informatie opzoeken en vergelijken
  - ⊕ interviews afnemen
  - ⊕ ...
- ⊕ ...

Stap 5

Het is belangrijk om ouders te wijzen op hun rol. De finale eindverantwoordelijkheid ligt bij hen. Ze zijn dus een cruciale partner in het proces. Niet enkel een advies op een blad papier bij het rapport, maar ook regelmatig overleg en terugkoppeling werken: ouders informeren over wat er in de klas met hun kind gebeurt, tijdens een infomoment over het secundair hen aan het werk zetten in plaats van op de luisterstoel, in ruimte voor gesprek voorzien tijdens een oudercontact, (na)zorg bieden voor ouders die nood hebben aan meer informatie.

Het is belangrijk om een zicht te krijgen op de verwachtingen en behoeften van ouders. Het doel van samenwerken en communiceren met ouders is niet om hun verantwoordelijkheid over te nemen, maar wel om hen bekwaamer en sterker te maken, zodat ze weloverwogen kunnen kiezen in het belang van hun kind.

Hoe **communiceren** we de tijdlijn van het keuzeproces aan **ouders**? Hoe krijg ik zicht op hun noden en verwachtingen? Welke momenten organiseren we om ouders te betrekken bij het proces?

Bijvoorbeeld:

- ⦿ Interactieve ouderbijeenkomst rond de structuur van het secundair onderwijs
- ⦿ Interactieve ouderbijeenkomst rond talenten
- ⦿ Interactieve ouderbijeenkomst rond schoolkeuze
- ⦿ Uitleg geven over de onderwijsskiezer
- ⦿ Oudercontacten over studiekeuze
- ⦿ Studiekeuze op de agenda zetten tijdens een oudercontact
- ⦿ Ouders samenbrengen om een school te bezoeken
- ⦿ Opvolgen van de inschrijvingen bij leerlingen en ouders
- ⦿ Ouders motiveren om naar opendeurdagen van secundaire scholen te gaan
- ⦿ Zorgcoördinator in de gang tijdens het oudercontact
- ⦿ ...

Aandachtspunten

- ⦿ Probeer zicht te krijgen op wat ouders van de school verwachten.
- ⦿ Leg de nadruk op het belang van een gericht en goed geïnformeerd keuzeproces en minder op een afgelijnd, alles of niets advies op het einde van het 6de leerjaar.

Kaartjes tijdlijn

DATA VAN DE IN-SCHRIJVINGSPERIODE	OPENDEURDAGEN	ONDERWIJSBEURS	AANMELDINGSPERIODE	KINDERUNIVERSITEIT
BEROEPENHUIS - OUDERDAGEN	STANDAARD AANBOD VAN SECUNDAIRE SCHOLEN UIT DE OMGEVING: SNUFFELSTAGES ...	BETREKKEN VAN COLLEGA'S EN CLB	MDO - GESPREKKEN ROND STUDIEKEUZE	ZORGOVERLEG
GESPREKKEN MET COLLEGA'S	INTERESSES EN KWALITEITEN IN KAART BRENGEN	MEERVOUDIGE INTELLIGENTIE	(KLAS)PORTFOLIO	PLUIM UITDELEN
TROTSDOOS, - MUUR, - DEUR TECHNIEKENKLAS, - DAGEN, ...	ATELIERWERKING	IN GESPREK GAAN MET HET KIND OVER ZIJN INTERESSES EN KWALITEITEN	KINDCONTACT	KLASGESPREK
MESSAGEWALL	KEUZES LEREN MAKEN	STELLINGEN OVER BEÏNVLOEDENDE FACTOREN	KRINGGESPREK ROND KEUZES MAKEN	DILEMMASPEL
INTERESSES EN KWALITEITEN IN KAART BRENGEN EN DAAROVER IN GESPREK GAAN	LESACTIVITEITEN MET LEERLINGEN IN DE KLAS ROND TALENTEN	MEERVOUDIGE INTELLIGENTIE	KINDCONTACT	ATELIERS MET LEERKRACHTEN, OUDERS EN DE BUURT
INTERESSE TONEN EN PRATEN MET HET KIND OVER STUDIE - EN SCHOOLKEUZE	BABELBOX	KINDCONTACT	KLASGESPREK	KEUZES LEREN MAKEN
DENKHOEDEN	ARGUMENTEN OPSOMMEN	KRINGGESPREK ROND KEUZES MAKEN	DILEMMASPEL	INTERESSES EN KWALITEITEN LINKEN AAN EEN STUDIERICHTING
TALENTENARCHIPEL	KR8CHT SERIOUS GAME	TALENTENZOEKTOCHT KIES RAAK!	INFORMATIE OVER EEN SCHOOL OPZOEKEN	SCHOOLBEZOeken (MET VOOR - EN NABESPREKING)
OEFENINGEN OP DE WEBSITE VAN DE ONDERWIJSKIEZER OPZOEKEN	HOE KIES IK EEN SCHOOL - MEMORY	OUD- LEERLINGEN	STEL JE IDEALE SCHOOL SAMEN	HORIZON OP STUDIERICHTINGEN VERRUIMEN
STUDIERICHTINGEN-QUIZ	BEZOEK AAN HET BEROEPENHUIS	HOEKENWERK OVER BEROEPEN	EIGENAARSCHAP LEREN OPNEMEN	INFORMATIE OPZOEKEN EN VERGELIJKEN

Kaartjes tijdlijn

INTERVIEWS AFNEMEN	Interactieve ouderbijeenkomst STRUCTUUR VAN HET SECUNDAIR ONDERWIJS	Interactieve ouderbijeenkomst TALENTEN	Interactieve ouderbijeenkomst SCHOOLKEUZE	UITLEG GEVEN OVER DE ONDERWIJSKIEZER
OUDERCONTACTEN OVER STUDIEKEUZE	STUDIEKEUZE OP DE AGENDA ZETTEN TIJDENS EEN OUDERCONTACT	OUDERS SAMEN- BRENGEN OM EEN SCHOOL TE BEZOEKEN	OPVOLGEN VAN DE INSCHRIJVINGEN BIJ LEERLINGEN EN OUDERS	OUDERS MOTIVEREN OM NAAR OPENDEUR- DAGEN VAN SECUN- DAIRE SCHOLEN TE GAAN
ZORGCOÖRDINATOR IN DE GANG TIJDENS HET OUDERCONTACT	PROBEER ZICHT TE KRIJGEN OP WAT OUDERS VAN DE SCHOOL VERWACHTEN	NADRIJK LEGGEN OP HET BELANG VAN EEN GERICHT EN GOED GEÏNFORMEERD KEUZEPROCES.		

Kleuterschool

Lagere school

1ste leerjaar

2de leerjaar

3de leerjaar

4de leerjaar

Lagere school: 3de graad

5de leerjaar

september	oktober	november	december	januari	februari	maart	april	mei	juni

6de leerjaar

september	oktober	november	december	januari	februari	maart	april	mei	juni